

Prezioak, soldatak eta kostuak

Prezioak aztertzen dituzten adierazleek baieztatzen dute ekonomiaren bilakaera onak oraindik ez duela presio inflazionistarik eragin. Alde batetik, BPGaren deflatoea %1,1 handitu zen, hots, 2018ko batez bestean jasotakoaren balio bertsua. Hala eta guztiz ere, kontsumo pribatuaren deflatoeak nabarmen apaldu zituen aurreko balioak, KPIarekin gertatu den bezala. Zehazkiago adierazita, indize hori %1,0an kokatu zen maiatzean, argitaratu den azken hilekoan. Portaera apal horretatik aldentzen den adierazle bakarra industria ondasunak dira, beren prezioak %2,6 igo zituztelako, energiaren garestitzearen ondorioz.

Kontsumo prezioen indizearen esparruan, azpimarratu behar da adierazle horrek hazkunde tasa apaldu zuela aurtengo lehen hilekoetan, 2018ko laugarren hiruhilekoaren %1,6tik aurtengo maiatzean, ezagutu den azken datua baita, %1,0an kokatu arte. Presio inflazionisten ahultze hori batez ere lotuta dago petrolio gordinak berriki izan duen merkatzeari.

KONTSUMOKO PREZIOEN INDIZEAREN BANAKETA

Urte arteko aldakuntza tasak eta ekarpenak

	2017	2018	2018		2019		Ekarpena
			IV	I	Maiatza		
Inflazio osoa (%100)	2,0	1,6	1,6	1,3	1,0	1,0	
Azpiko inflazioa (%81,4)	1,1	0,9	0,9	0,7	0,9	0,7	
- Elikagai landuak (%13,6)	0,0	0,9	0,5	0,5	0,1	0,0	
- Industria ondasunak (%24,8)	0,3	-0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	
- Zerbitzuak (%43,0)	1,7	1,5	1,6	1,3	1,6	0,7	
Hondar inflazioa (%18,6)	6,5	4,6	4,4	3,6	1,5	0,3	
- Landu gabeko elikagaiak (%7,6)	3,7	2,9	2,1	1,5	-0,2	0,0	
- Energia (%11,0)	8,2	5,9	6,1	5,2	2,7	0,3	

Iturria: INE.

Hain zuzen ere, 2018ko amaieran petrolio upelaren balioa 56 dolarretan kokatu zen eta pasa den urtarrilean berriro hasi zen garestitzen, apirilean 74 dolarren gainetik kokatu arte. Hala eta guztiz ere, aurreratua izan zenez, joera irauli egin zen hegakortasun handiko giro batean. Hori horrela izanda, ekainaren hasieran petrolio gordinaren salneurriak 65 dolarren azpiko erregistroak markatu zituen.

Aurrekoetan ez bezala, arreta gunea eskaintzatik eskarira aldatu da. Horniketarako arriskuak oraindik oso altuak dira, Ekialde Ertaineko ziurgabetasun geopolitikoarengatik. Orobat, Venezuelak arazoak dauzka petrolioaren eratzeko eta Errusiako petrolio kutsatuak krisia eragin zuen. Hala eta guztiz ere, petrolioaren salneurriak berriki izan duen merkatzea eragin duen faktore nagusia eskaintzan kokatu behar da. Zehatz-mehatz adierazita, Txinaren eta AEBen arteko merkataritza tentsioak, Washingtonek Mexikori muga zergak igotzeko mehatxuak eta munduko ekonomiaren balizko moteltzeak zalantzan jarri dute petrolioaren etorkizuneko eskaria, prezioen jaitsiera behartuz.

Inflazioak Eurogunean eta EAEn antzeko portaera erakutsi zuen epealdi horretan. Izan ere, Eurogunean inflazioa %1,2an kokatu zen maiatzean, adierazle aurreratuak seinaltatu duenez. EAEn, berriz, behin-betiko datua %1,0ra iritsi zen, lehenago ere adierazi denez. Bi lurralde horien artean hauteman den diferentzial txikiaren jatorria energiaren osagaian dago, lurralde bakoitzean pisu eta zerga ezberdinak dituelako. Horren ondorioz, hala garestitzeak nola merkatzeak eragin handiagoa izaten du EAEn Eurogunean baino.

Ohiko pizgarrien aurrean, bereziki ekonomiaren bilakaera onaren aurrean, inflazioak gaur egun erantzunik ez emateak inflazioari buruzko igurikimenak apalarazi ditu eta beherantz zuzendu, bai inflazio orokorraren kasuan bai azpiko inflazioari dagokionez. Izan ere, inflazioari buruzko aurreikuspenak energiaren salneurriak izango dituen aldaketek baldintzatzen dituzte nagusiki eta ez horrenbeste soldaten gaur egungo igoerak. Hain zuzen ere, soldaten igoerak ez dirudi eragin esanguratsurik duenik inflazioaren tasetan.

KPIaren indize orokorra bezala, azpiko inflazioa ere maila apaletan kokatu zen eta nolabaiteko egonkortasunari eutsi zion, azken hilekoetan %1eko langa ia inoiz gainditu gabe. Osagaiak aztertuta, adierazi behar da bai landutako elikagaiak bai energiaren bestelako industriako ondasunek ia ez zutela inolako eraginik izan azpiko inflazioaren hazkunderan. Beraz, igoera horren erantzulea zerbitzuak izan ziren. Historikoki, zerbitzuek erresistentzia handiagoa erakutsi dute beren prezioak moteltzeko orduan, neurri batean sektore hori kanpoko lehiatik babestuago dagoelako.

Halere, elementu hegakorrenek, hondar inflazioan biltzen baitira, erakutsi zuten beherantzko joerarik biziena. Alde batetik, landugabeko elikagaiak urte arteko aldakuntza tasa negatiboak erakutsi zituzten. Halakorik ez zen inoiz gertatu 2015eko hastapenetik. Beste aldetik, energia alorreko produktuak urrunduz gero 2018ko erdialdean jaso zituzten emaitzetatik, garai hartan prezioen hazkundera bi zenbakietara iritsi baitziren.

Analisia taldeka egiten denean, baieztatuta geratzen da garraioa dela oraindik talde inflazionistena eta bere aldakuntza tasak oso gutxi leundu zituen (2019ko maiatzean zein 2018ko batez bestekoan %3,4 hazi zen), nahiz eta une jakin batzuetan tasa askoz ere altuagoak edo baxuagoak izan zituen, erregaien salneurriak bizi dituen gorabehera handien ondorioz. Tasa negatiboak jaso zituzten taldeen artean, azpimarratu behar da, bereziki, etxebizitzarena (%-0,5), bere jaitsieraren tamainagatik, argindarrak izan zuen merkatzearen ondorioz. Neurri txikiagoan, aisialdia eta kultura taldeak ere jaitsiera esanguratsua (%-0,8) izan zuen prezioetan, turismo paketeen prezioetan hauteman zen jaitsieragatik.

EAE-KO KONTSUMOKO PREZIOEN INDIZEA

Urte arteko aldakuntza tasak

	2017	2018	2018			2019	
			II	III	IV	I	Maiatza
Indize orokorra	2,0	1,6	1,8	2,2	1,6	1,3	1,0
Janariak eta alkohol gabeko edariak	1,2	1,5	2,2	1,8	0,9	0,7	0,1
Edari alkoholdunak eta tabakoa	1,7	2,2	2,4	2,7	2,0	1,4	-0,2
Jantziak eta oinetakoak	0,7	1,1	1,3	1,2	1,0	0,8	1,2
Etxebizitza, ura, elektrizitatea, gasa	3,7	2,6	2,0	4,9	3,3	2,0	-0,5
Etxeko hornidura	-0,3	0,3	0,4	0,4	0,7	0,8	1,1
Medikuntza	1,1	0,2	0,1	0,1	0,4	0,0	0,0
Garraioa	4,3	3,4	4,2	5,2	2,7	3,0	3,4
Komunikazioak	1,3	2,4	2,6	2,7	2,2	2,0	0,3
Aisia eta kultura	1,9	-0,4	-0,1	-1,2	-0,5	-1,4	-0,8
Irakaskuntza	1,6	1,0	1,0	1,0	0,8	0,8	0,8
Hotelak, kafetegiak eta jatetxeak	1,8	1,9	1,7	1,8	2,1	1,7	2,3
Besteak	0,7	0,7	0,4	1,0	1,2	1,5	1,9

Iturria: INE.

IPRIari dagokionez, inflazioaren presioak berriro areagotu ziren, urte hasieran emaitza apalagoak jaso eta gero. Igoera hori nagusiki indizea osatzen duten bi taldetan gauzatu zen. Alde batetik, kontsumo iraunkorreko ondasunetan, 2018an zehar aldakuntza tasa negatiboak aurkeztu ondoren apirilean, ezagutu den azken datua hori baita, %1,7an kokatu zirelako. Eta beste aldetik, energian (%10,7). Energiaren salneurriak ez diote utzi hazteari aurtengo urtea hasi zenetik, petrolioaren prezioen urte arteko aldakuntzarekin bat eginez. Hala eta guztiz ere, datozen hilekoetan joera hori irauliko dela aurreikusten da, petrolio gordinaren salneurriak une hauetan beherantz egin duelako.

Negoiazio kolektiboari dagokionez, EAEko lan hitzarmenek beste urrats bat eman zuten atzera aurtengo lehen lauhilekoan, 2018ko epe horretan suspertze arina izan eta gero. Hain zuzen ere, EAEko 25.000 langilek bakarrik berriitu zituzten beren lan baldintzak (guztizkoaren %4,6). Kopuru hori 2018ko apirila arte lan hitzarmena berriitu zuten 60.000tik gorakoa baino askoz ere txikiagoa da. Geldialdi hori, nagusiki, urtean bertan sinatutako hitzarmenen soldata igoerari eragin zion, beren gehikuntza tasa iazko epe berean jasotakoa baino hamarren bat apalagoa izan zelako (%2,0 aurreko %2,1aren aldean).

HITZARMENETAN ADOSTUTAKO SOLDATA IGOERAK

Urte arteko aldakuntza tasak

	2015	2016	2017	2018	2019
Indarrean dauden hitzarmenak:	0,6	1,0	1,5	1,9	1,9
- Urtean zehar sinatutakoak	0,7	1,1	1,7	2,2	2,0
Negoiazio esparruaren arabera:					
- Sektoreko hitzarmenak	0,6	1,0	1,5	2,0	1,9
- Enpresako hitzarmenak	0,6	1,1	1,5	1,6	1,8

(*) 2019ko apirila arte adostutako lan hitzarmenak
Iturria: Lan Harremanen Kontseilua.

Azkenik, lan kostuen estatistikak aurreko hiruhilekoarenak baino hazkunde txikiagoak aurkeztu zituen, baita lan hitzarmenetako igoerarena ere. Horregatik, ez lan kostuen guztizkoak (%1,7) ez lan egindako ordu bakoitzeko lan kostuen guztizkoak (%0,0), dirudienez, ez dituzte nabaritu gutxieneko soldataren azken gehikuntza eta funtzionarioen soldata igoera, printzipioz pentsa zitekeenaren kontra.

LAN KOSTUAK

Urte arteko aldakuntza tasak

	2017	2018	2018				2019
			I	II	III	IV	I
Lan kostu guztiak langileko	0,5	2,5	1,6	1,6	3,7	3,1	1,7
- Soldata kostua guztira	0,1	2,4	1,6	1,1	3,6	3,2	1,5
- Bestelako kostuak	1,6	2,9	1,7	3,2	3,8	2,8	2,3
Lan kostu guztiak orduko	0,2	2,3	5,0	-2,5	4,1	2,3	0,0
- Soldata kostua guztira	-0,2	2,1	4,9	-3,1	4,1	2,4	-0,2
- Bestelako kostuak	1,2	2,7	5,1	-1,0	4,4	2,0	0,5
Adostutako lan orduak	-0,1	0,3	0,5	0,3	-0,2	0,5	-0,1
Benetan egindako lan orduak	0,0	0,3	-3,2	4,3	-0,5	0,8	1,7

Iturria: INE.